

TUINKABOUTER MAGAZINE

Augustus 2012

Beste medekabouters,

Meestal zien mijn borders er rond deze tijd wat vermoeid uit. Dit jaar zijn ze echter groener dan ooit. Wat jammer dat ik er door het slechte weer zo weinig van kan genieten..... Niettemin is het deze maand tijd om wat nieuwe vaste planten aan te schaffen, om de gaten die de eenjarigen zullen achterlaten op te kunnen vullen. Hoef ik me toch niet te vervelen tijdens alweer een plensbui van ongekende omvang.

Het oogstseizoen komt voorzichtig op gang: fruit (niet heel veel, de vogels waren me voor), groenten (idem, maar dan de slakken), kruiden, bloemen, zaden. Het aanleggen van de voorraad voor volgend jaar is inmiddels weer begonnen. Ik kan je beloven dat er aan het eind van het jaar weer veel lekkers is om uit te kiezen. Je vindt ze binnenkort in de webwinkel.

In deze nieuwsbrief aandacht voor zaden van geneeskrachtige planten, hoe je een buurttuin kunt beginnen, romantiek in de achtertuin, kruiden die goed zijn voor de spijsvertering, ijs uit de moestuin, een tweede leven door recycling, je kamerplanten uitlaten, onbekende oosterse bladgroenten, eerste hulp bij tomatenleed, een safari door de tuin en natuurlijk de tuinkalender. De thematuin is de potager. Bij 'allemaal beesjes' kijken we naar lease-bijen en 'klein venijn'.

Veel leesplezier!

Tuinkabouter

In de zadenwinkel: de apotheek in je eigen tuin

Heel veel planten hebben geneeskrachtige eigenschappen. Ook veel soorten waarvan je het niet verwacht. Je kunt ze in de zadenwinkel vinden. Wees wel voorzichtig, want sommige soorten zijn behalve geneeskrachtig ook giftig!

Dit zijn:

- Duizendblad, dropplant, agrimonie, heemst, engelwortel, dragon
- Zijdeplant, wolfskers, goudbloem, kamille, zilverkaars, armelui's ginseng, blazenstruik
- Vingerhoedskruid, zonnehoed, koninginnekruid, knikkend nagelkruid, St. Janskruid, hyssop, alantwortel.

Thematuin: de Potager

'Potager' is een Franse term. Het is een tuin waar (eetbare) bloemen worden gecombineerd met kruiden, groenten en fruit. Bloemen en bloemkolen samen in een plantvak, dat is het idee.

Aanleg

- Om de moestuin plant je een haag om structuur te geven en de planten te beschermen tegen wind en vorst. De plantvakken zelf baken je af met buxus of kruiden als rozemarijn of thijm. Maar het kan ook met gevlochten wilgentenen.
- Plaats ook enkele klimbogen, Dat geeft instant hoogte, maakt de tuin spannender en is ook nog reuze praktisch. Als het kan, bekleed je ze met gaas zodat de klimmers een goede houvast hebben.
- Kleurcoördinatie en -vorm zijn belangrijk bij het ontwerpen van een potager.
- Bloemen zijn ook essentieel. Bedenk daarbij dat de grootte, vorm en kleur op de gekozen groenten afgestemd moet worden.
- Voorbeelden van hoe een potager kan worden ingericht:

Beplanting

- Gebruik vooral groenten met sierwaarde. Sommige groenten zijn al mooi van zichzelf, terwijl van andere mooie variëteiten zijn gekweekt. Probeer in plaats van bijvoorbeeld groene kohlrabi de paarse variant. En in plaats van rode tomaten een gestreepte soort en van snijbiet de regenboog-variëteit.
- Daartussenin kun je cottagetuin-achtige planten zetten. Als die ook nog veel insecten aantrekken of ongedierte afschrikken is dat mooi meegenomen.
- Vergeet de kruiden niet!
- Plant langs de klimbogen groenten (bonen, pompoen, kalebas) en fruit (frambozen, wijnbes, bramen, kiwi, druiven). Laat er ook eenjarige klimmers doorheen groeien (lathyrus, cobaea scandens, suzanne-met-de-mooie-ogen).
- Plant in de vakken fruit op stam, zoals aalbes en kruisbes. Hier kun je andere planten onder zetten, en bij het plukken hoe je niet te bukken.

Meer zien:

[How to design a potager](#)

[Potager urbain](#)

[A renaissance French potager garden](#)

[Kate Hill's potager](#)

[Cultiver votre propre potager](#)

[Le Potager d'un Curieux](#)

Meer lezen:

[Greendelicious](#)

[Secrets du potager \(NL\)](#)

[Tuintirades](#)

Begin zelf een buurttuin

Als omwonende kun je, samen met andere bewoners, je leefomgeving groener en aangenamer maken. Een saai grasveldje in een buurtplantsoen of langdurig braakliggende grond kan worden omgetoverd in een bloemenweide. Of in een sier- of moestuin. Ook kleinere oppervlakken zoals boombakken, gevels en boomspiegels kunnen behoorlijk worden opgefleurd. Maar hoe pak je zoiets aan?

- Zorg dat iemand de kar trekt en als aanspreekpunt fungeert.
- Organiseer een burendag, maak een plan en zorg dat iedereen (ook kinderen) iets te doen heeft.
- Poort planten die in alle seizoenen interessant zijn. Denk ook aan de winter!
- Zorg dat je de buurt leert kennen en benut ieders sterke kant: de één zit graag met zijn vingers in de aarde, de ander kan goed timmeren en de derde is een kei in organiseren.....

- Houd het begin zo goedkoop mogelijk en bouw het langzaam op als het project blijkt aan te slaan.
- Veel gemeentes zijn bereid aan dergelijke projecten een bijdrage te leveren vanuit het leefbaarheidsbudget. Bovendien heeft zij vaak contact met bedrijven die goedkoop planten kunnen leveren. Het loont zeker de moeite om hiernaar te informeren.
- Maak het project vrijblijvend, zodat iedereen zich welkom voelt.
- Laat het gelijkheidsprincipe los. Niet iedereen kan veel tijd investeren. Wanneer het een moestuin betreft, kan de oogst niet altijd gelijk verdeeld worden.
- Vergeet nooit: het gaat erom dat je het met plezier doet!

Voorbeelden:

www.pandhofsintemarie.nl
www.bickershof.nl
www.wilgenhofutrecht.nl
www.wittevrouwen.nl/plantenbak
www.bloeyendael.nl
www.kersentuin.nl
www.zuilenenvecht.nl
www.lunetten.nl/bol
www.thecourtofeden.org
www.lombox.nl/natuur
www.voorveldsepolder.nl
www.debontekraey.tk
www.wilhelminapark.com
www.singelgebied.nl

Meer kijken:

[Buurttuin Haarlem](#)
[De Miefabriek, Den Haag](#)
['t Oude Postje](#)
[Bergwegplantsoen, Rotterdam](#)
[Bruistuin](#)
[Kortenbosch](#)
[Samentuinen, mensen aan het woord](#)
[Wat zijn samentuinen?](#)

In de kraamkamer

- Zaailingen van langzaamgroeiende vaste planten en tweejarigen kunnen nu worden verspeend. Het is belangrijk om de zaailingen te verspenen zodra ze hun eerste 'echte' blaadjes krijgen. Er komen dan meer wortels aan de plant, waardoor ze beter groeien.
- Tweejarigen kunnen nog steeds worden gezaaid.
- Neem stekken van de nieuwe scheuten van vaste planten.

Breng romantiek in je tuin

Voor een echte tuinkabouter is er weinig meer romantisch dan samen in de tuin aan het werk te zijn. Maar wat te doen als je partner helemaal niet van tuinieren houdt? Hier wat tips en trucs voor meer romantiek in de tuin, zonder dat het te 'popperig' wordt:

- Veel eenjarige planten in potten op het terras (tot watergeven is een onwillige wederhelft nog wel te bewegen)
- Madeliefjes in het gazon (én een keertje minder maaien, houd je tijd over om samen bloemenkettingen te rijgen)
- Klimrozen om dat lelijke schuurtje te verbergen waar de wederhelft zich al jaren aan ergert. Ruikt nog lekker ook.....
- Ruikertjes van lathyrus kun je de hele zomer door plukken en doen het geweldig op het nachtkastje van je geliefde (en van jezelf!)
- Zachte pastelkleuren brengen de meest kwade partner nog tot rust terwijl geel, oranje en rood je passie (óók voor hem of haar) tot uiting brengen.
- Wil je het wat groter aanpakken? Bouw dan een tuinpoort, rozenboog of doorkijkje. Niet vergeten vantevoren te overleggen.....
- Maak een knus zitplekje, liefst overdekt en voorzien van zachte kussens en een dekentje, om tijdens een regenbui samen te schuilen.
- Windlichten en kaarsjes bepalen 's nachts de sfeer in de tuin. Doe in ieder geval die led-verlichting uit!

Kruiden die goed zijn voor de spijsvertering

Lekker en goed voor de spijsvertering, dat is een ideale combinatie. Er bestaan boeken vol met kruiden en planten en hun heilzame werking. Ik houd het hier bij zes makkelijk te gebruiken en gemakkelijk te kweken (of kopen) planten en kruiden.

- **Citroenmelisse**

Citroenmelisse is een winterhard kruid, makkelijk zelf in een kruidenbed te planten. Hou er dan wel rekening mee dat het snel overal in de tuin als onkruid zal opduiken. Het kruid is goed bij een moeilijke spijsvertering, het werkt krampstillend op de maag en de darmen en is gasverdrijvend. Thee getrokken van citroenmelisse geeft een ontspannen gevoel. Smaakt - hoe kan het anders - naar citroen. Verse blaadjes kunnen - met mate - gebruikt worden in salades, witte sauzen voor vis, mayonaise, zuurkool of haring in het zuur. Citroenmelisse kan ook samen met groenten gestoofd worden, maar heeft een nogal uitgesproken smaak. Je kunt citroenmelisse toevoegen aan gemengde azijnsoorten, probeer citroenmelisse met dragon.

- **Gember**

Gember is een wortelstok van Aziatische oorsprong. Is zowel als verse knol als in poedervorm te koop. Gember heeft heel wat heilzame werkingen, het helpt onder meer bij winderigheid. Gember is enorm goed voor de spijsvertering en het verbranden van calorieën. Met gember haal je meer bouwstenen uit je voeding, de plant bevat krachtige eiwitverterende enzymen. Als verse knol is het in de keuken te gebruiken zoals verse geperste knoflook. De smaak is peperig en citroenig, nogal scherp. Te veel gember gebruiken levert een soort zeepsmaak op. Je kruidt er bijvoorbeeld bouillon en soep mee. Wordt ook vaak gebruikt in sauzen op basis van kokosmelk.

- **Kurkuma**

Kurkuma is een Aziatische knol die bij ons te koop is als specerij in poedervorm. Kurkuma heeft de geur van aarde. Het heeft een mild bittere smaak en is familie van de gember, maar minder uitgesproken. In India is het onder de bevolking heel gewoon dat iedere dag een halve tot een hele theelepel kurkuma wordt ingenomen. Het bevordert de complete spijsvertering, is vriendelijk voor de maag en helpt ook tegen het 'volle' gevoel wanneer je wat te zwaar getafeld hebt.

- **Pepermunt**

Het is een van de beste middelen tegen indigestie. Het kruid is krampwerend, zweetdrijvend, menstruatie opwekkend en het werkt tegen winderigheid. Bij maagzweren en zwangerschap moet van het gebruik van pepermunt worden afgezien. Pepermunt is lekker in muntsauzen, muntazijn en muntsiropen. Verse blaadjes zijn bruikbaar bij nieuwe aardappelen, in dipsaus met knoflook en kwark, bij erwten, fruitsalades en dranken. Munt past uitstekend bij lamsvlees. Gebruik munt spaarzaam in soepen en vullingen.

- **Rammenas**

Rammenas stimuleert de spijsvertering en werkt zuiverend en versterkend op de gal. Rammenas is te mijden voor zwangere vrouwen. De scherpe radijsmaak van Rammenas wordt milder door het bestrooien met zout of door verhitting. Rammenas wordt rauw op de boterham gegeten of in allerlei salades verwerkt. Ook geschikt als borrelhapje of kort gestoofd als groente bij roodgebraden vlees. Gehakte rammenas gemengd met verse platte kaas met wat tuinkruiden eronder is een delicatessen op toastjes.

- **Venkel**

Venkel is een lekkere, stoofbare knol. Venkel bevordert gewichtsverlies. Het is aangewezen bij indigestie, winderigheid en krampen. Thee, gezet van de zaden, is goed te gebruiken tegen buikkrampen bij babies. Venkel is niet alleen warm te bereiden, maar kan je ook rauw eten in salades. De smaak en geur van knolvenkel is anijsachtig, een beetje zoet maar toch pittig en fris. Je gerechten krijgen er een Zuid-Europees tintje mee. Venkel is op tal van wijzen bruikbaar, ondermeer gratineerd, in roomsoep of als groente bij visgerechten.

In de siertuin!

Algemeen:

- Bij droogte niet vergeten water te geven!
- Eenjarigen en perkgoed regelmatig water geven en wekelijks bijbemesten. Uitgebloeide bloemen verwijderen zorgt ervoor dat de planten geen energie steken in de aanmaak van zaad maar in de vorming van nieuwe bloemen. De bloembakken staan er zo ook steeds fris bij.

Snoeien:

- Eind augustus zijn de meeste hagen volledig gestopt met groeien. Als je de hagen met een vlakke bovenkant door de winter wilt loodsen dan kan je nog snoeien tot eind augustus. Plaats aan het begin en aan het einde van de haag een paal en span daartussen een touw dat je kunt gebruiken als leidraad. Bij de eerste scheerbeurt van de bovenkant controleer je de horizontale touw met een waterpas. Ga aan de haagkant staan waar je het makkelijkst kunt opruimen. Op deze manier komt daar het meeste snoeiafval terecht. Als je er een oud dekbedovertrek onder legt is het opruimen zo gebeurt.
- Let er bij het snoeien op dat bewolkt weer is, als de zon te fel schijnt heb je kans op verbranding.
- Scheer coniferenhagen nooit na augustus want dat gaat ten koste van de winterhardheid.
- Zolang de gewenste hoogte bij een loofbladeren haag niet bereikt is, snoei je de omhoog groeiende takken ieder jaar een stuk terug. Dit bevordert de groei van de zijtakken.
- Klimhortensia kan na de bloei plat tegen de gevel worden teruggesnoeid.
- Snoei alle snoevormen van heesters zoals buxus, liguster, lonicera, taxus, etc.
- [Meer over snoeien.](#)

Plantenborders:

- Blijf de borders onkruidvrij houden.
- Verwijder de uitgebloeide bloemen zodat ze geen energie steken in de zaadvorming.
- Irissen met een wortelstok kunnen worden gescheurd.
- Verzamel zaden en bewaar ze in een koffiefilter of in een enveloppe op een droge plaats.
- Door regen en wind omgevallen planten steunen met bamboestokken of rijshout.

Gazon:

- Bij aanhoudend droog en warm weer het gazon regelmatig besproeien. Eenmaal per week gedurende enkele uren water geven is beter dan dagelijks een kwartiertje. Weet wel dat het niet echt noodzakelijk is om een bestaand gazon te besproeien, want na enkele regenbuien zal het zich heel snel herstellen.
- Aan het einde van de zomer mag je het gazon nog bemesten met een fosfaatmeststof. Als je je gazon bemest, doe dit dan op een wat sombere niet zonnige dag, dit voorkomt gele plekken. Indien mogelijk het liefst bemesten als de weersvoorspellingen voor de komende dag(en) veel kans op regen geven.
- Het gazon kun je 1 of 2 keer per week maaien, afhankelijk van de groei. In droge periodes minder vaak maaien en het gras op een hogere stand afrijden. Om uitdroging door te grote verdamping tegen te gaan kan je bij warm weer met maaien beter wachten tot 's avonds. Het zou anders te snel kunnen verbranden (geel worden). De verse snijwondes van het maaien verdampen immers veel meer.
- [Meer over het gazon](#)

Bloembollen en -knollen:

- Plant vanaf nu crocussen en narcissen. Als je ze in het gazon plant moet je er wel rekening mee houden dat je het gras tot zes weken na de bloei niet mag maaien wil je volgend voorjaar weer bloemen zien.
- Voor het planten van bloembollen gebruiken we steeds de regel: 'twee maal zo diep planten als de bol hoog is".
- [Meer over bloembollen](#)

Vijver:

- Eendekroos vormt in veel vijvers een vervelend probleem. Het is makkelijk te verwijderen met een schepnet.
- Algen / wieren zijn over het algemeen een indicator voor de waterkwaliteit waarin zij voorkomen. Te veel algen in de vijver wijst op te voedselrijk water. Overdag produceren ze zuurstof maar 's nachts zullen de algen zoveel zuurstof uit het water opnemen dat andere organismen niet kunnen overleven. Algen verwijderen lukt makkelijk met een stok waar u ze omheen draait. Een riek met daaromheen kippengaas gewikkeld is ook handig om in de vijver te roeren en alzo de wieren op te vissen.
- [Meer over vijvers](#)

Meer kijken:

[Iris delen](#)

[Zaden verzamelen](#)

[Coniferenheg snoeien](#)

[Verzorging gazon](#)

[Onderhoud vijver](#)

[Water geven en mulchen](#)

[Planten steunen](#)

[Voorjaarsbollen in gazon](#)

Kuipplanten:

- Dit is de maand om te beginnen met stekken te nemen van je kuipplanten zoals Pelargoniums en Fuchsia's. Neem krachtige kopstekken van ± 10 cm en verwijder de bloemen. Verwijder de onderste bladeren en snij de stek onderaan net onder een bladknoop schuin af. Bij de Pelargonium kun je best de kleine steunblaadjes op het stengelgedeelte verwijderen want anders kunnen die in de stekgrond beginnen te rotten.
- Eenjarigen en perkgoed regelmatig water geven en wekelijks bijbemesten.
- Uitgebloeide bloemen verwijderen zorgt er voor dat de planten geen energie steken in de aanmaak van zaad maar in de vorming van nieuwe bloemen.

IJs uit eigen moestuin

Echt zomeren wil het dit jaar niet, maar een lekker fris ijsje gaat er natuurlijk altijd in. Zelfgemaakt ijs met vruchten (of bloemen!) uit eigen moestuin is minder vet, minder zoet, bevat geen kleur- of smaakstoffen en is alleen al daarom niet te versmaden!

Basisrecept:

Meng 200 gram kwark met een eetlepel neutrale vloeibare bloemenhoning. Giet dit in de ijsmachine en laat ongeveer 15 minuten draaien. Voeg de gewenste smaakmakers toe en laat het mengsel nog 10-15 minuten bevriezen. Je kunt het mengsel ook in de diepvries laten opvriezen. Roer het mengsel dan wel ieder uur om. Zo voorkom je kristalvorming.

Smaakmakers:

Viooltjes, rozenblaadjes, mengsel van eetbare bloemen, lavendel, bessen, frambozen, bramen, banaan, kiwi, meloen, etc.

Recyclen = een tweede leven

Leuke dingen doen met afgedankte spullen beperkt het afval, bespaart geld en je kunt er je creatieve ei in kwijt. En het geeft je ook nog het gevoel groen en verantwoord bezig te zijn. En er zijn meer mogelijkheden dan je denkt!

Reïncarnatie als bloempot

Potten, pannen, blikken, oude schalen, etc. kunnen prima worden gebruikt als bloempotten als je in de bodem wat gaten boort. Hetzelfde geldt voor kapotte rubberlaarzen, schoenen, oude barbecues en autobanden. Van oude blikken kun je ook goed planthangers maken.

Alternatief plaveisel

Gebruik de bodems van wijnflessen en glazen potten als plaveisel. Je kunt ook de scherven gebruiken en deze in vers gestort beton te drukken (scherpe kant naar beneden!). Hetzelfde geldt voor kroonkurken. Daarmee kun je mooie mozaïeken maken. In schijven gezaagde boomstronken doen het ook heel goed.

Onder water

Oud sanitair doet het prima als (mini)vijver.

Afschrikwekkend

CD's op bamboestokken of aan touwtjes weerkaatsen de zon en schrikken daardoor vogels af.

Zaai-potjes

Lege eierdopen kun je gebruiken als zaai-potjes.

Stapelwerk

Maak een stapelmuur van betontegels. Met de breukzijde in het zicht komen de kiezels in het beton tot leven. Wissel dit af met restanten van andere stenen. In de kieren kun je rotsplantjes planten.

Van de zij-kanten van houten kabelspoelen kun je traptreden maken.

Echter, er is meer mogelijk. Had je er al aan gedacht tuinafval te hergebruiken?

Touw

Touw is iets wat we meestal kopen. Het kan van raffia, katoen, sisal en vlas zijn, of zelfs van plastic. Je kan echter ook zelf je opbindmateriaal maken. Soms gaat dat heel simpel. De (verdorde) stengels van klimplanten zoals klimmende winde of klimop zijn heel geschikt zolang je er niet te veel kracht op zet. Wanneer je er drie in elkaar vlecht, wordt je 'touw' sterker. Maar niet mooier! Sommige planten zijn beter geschikt, zeker als ze gevlochten worden. Voorbeelden hiervan zijn de Phormium (Nieuwzeelands vlas) en Cordylines. De zwaardvormige bladeren van deze plant kunnen in vezelachtige strengten uit elkaar worden getrokken en meteen gebruikt. Je kunt ze ook in elkaar draaien, voor een beter effect.

De brandnetel is niet alleen een onwelkome bezoeker van je moestuin maar ook een goede leverancier van vezels. Om die vezels te bemachtigen moet je de planten ongeveer twee weken onder water laten staan tot de groene delen zijn weggerot. De vloeistof kun je daarna (aangelengd) gebruiken als netelgier. De vezels kun je in elkaar draaien tot je touw hebt.

De taaie bladribben van de mierikswortel kun je op dezelfde manier behandelen.

Matten

Je kunt de bladeren van Phormiums en Cordylines ook heel laten en tot matten weven, die je gebruikt om in de winter planten mee te beschermen.

Van het gehate draadwier, dat je vijver in de zomer helemaal kan verstikken, kun je ook matten maken die je goed kunt gebruiken voor het bekleden van hanging baskets. Vis het wier uit de vijver en leg het in lagen op elkaar. Druk het water er zo veel mogelijk uit en laat het dan drogen.

Wil je een mat-op-maat, leg dan de hanging basket op de grond met de bolle kant boven. Leg het wier er bovenop. Wanneer droog, kun je het er zo inleggen.

Dezelfde methode werkt ook met kroos, dat je het beste in de herfst kan oogsten. Het werkt iets minder gemakkelijk, maar als je het droogt tussen twee oude kranten, gaat het prima. Met deze matten kun je planten, die bovengronds zijn afgestorven, beschermen in de winter.

Steunstokken

Voor het ondersteunen van klim- of hoge borderplanten hebben we vaak stokken nodig. Je kunt deze voor een prikkie in het tuincentrum kopen, maar waarom zou je de takken van struiken die je eerder in het jaar terugsnooide niet gebruiken? Of de afgestorven stengels van een bamboeplant? Verzeker je er wel van dat het hout echt dood is, ander zit je voor je het weet met een nieuwe boom opgescheept!

Meer kijken:

[Kreatief recyclen in de tuin](#)
[Household items in the garden](#)
[Recycled garden](#)
[Garden recycling](#)
[Wine bottle garden wall](#)
[Building a bottle tower](#)

In de moestuin

In de groententuin:

- Oogst de plukrijpe groenten
- Geef bij droog weer regelmatig water en blijf het onkruid wegschoffelen
- Oogst komkommers en courgettes en dit als ze nog jong en mals zijn. Hoe ouder en dikker de vruchten des te grover de structuur. Jonge groente smaakt dan ook veel beter. Wanneer er regelmatig vruchten worden afgesneden zullen de planten ook steeds weer nieuwe bloemen en vruchten dragen tot laat in het najaar.
- Bonen oogsten en invriezen als wintervoorraad.
- De uien kunnen worden gerooid als het bladloof af begint te sterven. Kies een droge dag want droog zullen ze langer goed blijven.
- Beschik je over een kasje, dan kun je tegen het einde van de maand de deuren en de verluchtingsramen 's avonds sluiten om de warmte binnen te houden. De volgende morgen doe je ze dan weer open.
- De onderste bladeren van tomatenplanten kun je geleidelijk aan verwijderen. Zo krijgen de rijpende vruchten meer zonlicht en is er meer luchtcirculatie wat schimmelziektes voorkomt.
- [Meer over het telen van groenten](#)

In de fruittuin:

- Oogst van vroege appels en peren.
- Knip oude afge oogste frambozenstengels af en bind de nieuwe stengels van dit jaar vast. Deze zullen volgend jaar vruchten dragen.
- Oogsten van rode bessen, bosbessen, bramen, frambozen, kersen, kruisbessen, perziken, pruimen, vijgen, wijnbessen,...
- [Meer over het kweken van fruit](#)

In de kruidentuin:

- Blijf zorgen voor voldoende water en voeding
- Oogst volop om dichte planten te krijgen. Het overschot kun je drogen.
- [Meer over kruiden.](#)

Laat je kamerplant eens uit!

Ben je een beetje avontuurlijk aangelegd? Stuur je kamerplanten dan eens op vakantie in je eigen tuin. De meeste mensen denken dat kamperplanten het alleen goed doen op een zonnige vensterbank. Maar dat is helemaal niet waar! In feite gaan ze graag naar buiten. In de zomer, dat dan weer wel. Planten als cactussen, vetplanten, bromelia's, palmen etc geven je tuin een tropisch tintje. Zet de planten met pot en al in de grond, dan kunnen ze in de winter gewoon weer naar binnen. Een paar voorbeelden:

- Bromelia's komen uit het tropisch regenwoud, waar ze boven in de bomen groeien. Je kunt dit nadoen door op een middelgrote loofboom in de halfschaduw wat kleine bromelia's vast te binden met ijzerdraad. Laat ze wel in hun potje zitten, pak dit eventueel in met wat mos.
- Vul een hanging basket met graslelies (*Chlorophytum comosum*). Dat zijn van die planten met kleine plantjes aan lange stengels. Dit zijn heel sterke planten en ze kunnen flink wat droogte verdragen.

- Maak een miniwoestijn door een platte schaal te vullen met cactusgrond en te beplanten met kleine cactussen of vetplantjes. Strooi na het planten fijn grit of kattenbakkorrels over de aarde.
- Laat tropische klimmers als bougainvillea, hoyo of suzanne-met-de-mooie-ogen tegen een boomstam of schutting aanklimmen.

Tips:

- Kamerplanten groeien buiten veel harder dan binnen. Geef ze daarom regelmatig voeding.
- In een koele, natte zomer kun je je cactussen/vetplanten maar beter binnen houden. Of zet ze onder een afdakje.
- Slakken kennen het verschil tussen een kamer- en gewone plant niet. Bescherm ze dus, en let bij het naar binnen halen op dat je geen slakken mee naar binnen neemt.
- Felgekleurde, zon aanbidende bladplanten zullen een beschaduwde plekje enorm verlevendigen. Laat ze er echter niet te lang staan, dan worden de planten lang en slap. Je kunt dit vermijden door de planten regelmatig door de tuin te verhuizen.
- Ook bij kamerplanten moet je de uitgebloeide bloemen verwijderen. Of niet natuurlijk, als je er zaden van wilt. De kans daarop is groter omdat buiten de kans op bestuiving veel groter is dan binnen.
- Wanneer je de planten voor de winter naar binnen haalt, kun je ze het best goed controleren op ziekte en plagen. Voor je het weet is je huis ervan verzeven!

Deze planten doen het buiten het best:

- Bromelia's (Vriesea-groep). Opvallende, platte bloemaar in rood/oranje/geel.
- Agave americana. Prachtige, beeldbepalende vetplant met blauwe of gouden bladeren en kleine stekeltjes. Groeit heel traag.
- Codiaeum variegatum (Jas van Jozef). Bontgekleurde plant die een donker hoekje geweldig oplicht.
- Alocasia sanderiana (kris-plant). Gigantische, pijlvormige bladeren die tot 2m. hoog kunnen worden.
- Cleistocactus strausii (zilveren toorts cactus). Deze plant is helemaal gehuld in een wit vachtje. Doet het prima op een droog, zonnig plekje.

Onbekend, maar het beminnen waard: oosterse bladgroenten!

Oosterse bladgroenten zijn relatief onbekend, maar worden in rap tempo populair. Veel soorten zijn best winterhard. Je kunt er tot in de winter van oogsten. Door hun fraaie uiterlijk, goede smaak en betrouwbaarheid, zijn een aanwinst in de moestuin. De meest bekende soorten zijn Paksoi en Chinese kool. Maar er is meer:

- Amsoi. Chinese groente, mosterdachtig blad. Groeit breed uit met groene, ronde bladeren. Jong blad is heerlijk pittig.
- Tatsoi. Prachtige, Oosterse, rozetvormige koolsoort. Lepelvormig blad in diep glanzend groene kleur. Als rauwkost of in de wok.
- Mizuna. Fijne bladkool, losse krop met geveerde bladeren, lichtgroen met een lichte nerf. Tamelijk winterhard, milde smaak.
- Mibuna. Japanse saladegroente uit de koolfamilie. Erg decoratief: vormt een krop met honderden langwerpige, donkergroene, aan de bovenzijde lepelvormige bladeren met een lichte nerf. Redelijk winterhard.
- Komatsuna. Oosterse bladkool, die jong geoogst wordt. Fris van smaak, zowel rauw als gestoofd. Het lepelvormige blad heeft een knapperige, stevige stengel en vormt een stevig opgaand gewas.
- Shiso (*Perilla frutescens*). Heeft een speciale, scherpe geur en een complexe smaak, die eigenschappen van basilicum, koriander, venkel en munt verenigen. Gebruik het blad in salades, of in gebraden en geroerbakte gerechten. Het blad is langs de randen getand en lijkt wat op brandnetelblad.
- Basella. Bladgewas met dikke bladstelen en waterig, dik blad. Deze groente wordt enorm gewaardeerd in de Surinaamse en Oosterse keuken. Professionele teelt vindt plaats onder glas, maar buiten in potten lukt ook prima!

Tips voor het opkweken:

- Begin al vroeg met zaaien (in maart) en dek de zaailingen af met fleece. Zaai iedere maand opnieuw, tot in augustus. Zo heb je deze groente vrijwel het gehele jaar tot je beschikking.
- In de halfschaduw doen deze soorten het het best. In de volle zon gaat het ook, maar veel planten zullen snel doorschieten.
- Ook slakken en ander ongedierte zijn dol op oosterse bladgroenten. Duiven ook, trouwens. Bescherm de gewassen met netten en strooi met enige regelmaat slakkenkorrels.

Hoe gebruik je ze?

Deze groenten kun je rauw eten, of je kunt ze roerbakken. Pluk zo veel blaadjes als je nodig hebt maar zorg dat het groeipunt blijft zitten.

Help! Wat is er met mijn tomaten aan de hand?

Regelmatig krijg ik vragen over problemen met tomaten. Of ik de juiste persoon ben om er antwoord op te geven, weet ik niet. Die van mij doen het meestal voor geen meter! Maar toch, op verzoek, een setje eerste hulp bij tomatenproblemen.

- Bloesemrot: de onderkant van de jonge tomaten begint te rotten. Dit is geen ziekte, maar een kwestie van verwaarlozing. Veroorzaakt door onregelmatig watergeven en een tekort aan kalk. De oplossing laat zich raden: regelmatig water en voeding geven. Verwijder de aangetaste vruchtjes.
- Verdorde blaadjes: Dit wordt veroorzaakt door een te lage temperatuur (beneden de 10 graden). Als de koudeperiode maar kort duurt, is dit geen probleem.
- Gebarsten tomaten: dit heb je vooral in hete zomers en ook alweer het gevolg van niet regelmatig watergeven. Wanneer tomaten eerst weinig water krijgen en daarna veel wordt het vel hard en zal barsten als de vrucht verder groeit. Laat de grond daarom nooit uitdrogen.
- Witte vlieg: De volwassen insecten schuilen onder de bladeren of in de groeitoppen. Vang ze met vliegenvangers of spuit met pyrethrum. Wacht daar niet te lang mee, want dan hebben ze al eieren gelegd en begint het probleem van voor af aan.

- Tomatenverwelkingsziekte (oftewel: aardappelmoehed). De planten worden bruin en sterven af. Dit is de ergste ziekte die je tomatenplanten kan treffen en is ongeneeslijk. Voorkomen is dus de enige remedie. De ziekte wordt veroorzaakt door de sporen van een schimmel die in de grond zitten en door opspattend water op de plant terecht komen. De oplossing is dan ook: zorg ervoor dat er geen regen kan opspatten (door in in zakken compost te planten of de grond af te dekken met onkruiddoek) of je planten onder een afdak zetten. Er zijn soorten in de handel die redelijk bestand zijn tegen verwelkingsziekten. Ook belangrijk: kweek geen tomaten twee jaar op dezelfde plaats. En ook niet op een plaats waar in een jaar ervoor aardappels groeiden.
- Gele verkleuringen op de bladeren: Dit wijst op een tekort aan voeding. Het zal gemiddeld verdwijnen als je de planten iedere week voeding geeft.
- Rode mijt: dit wil nog wel eens gebeuren bij kastomaten. Ze zijn herkenbaar aan fijn spinrag tussen de bladeren, die lichte stippeltjes gaan vertonen. Mijten houden niet van tocht en vochtigheid. Zet de ramen dus vaker open en besproei de planten met de plantenspuit. Als dat niet helpt, spuit dan met pyrethrum.

Op safari in je achtertuin!

Veel kinderen, zeker zij die in de stad wonen, komen nauwelijks nog in aanraking met de natuur. En dat terwijl deze veel (inter)actiever is dan TV en computerspelletjes. Alle zintuigen worden geprikkeld: horen, zien, voelen, ruiken en proeven! De schoolvakantie is een ideale tijd om met je kinderen in je achtertuin op safari te gaan.

Wat kunnen kinderen ontdekken?

Een tuin is een zeer biodiverse omgeving. Een betere vraag zou dan ook zijn: wat kunnen ze NIET ontdekken in de tuin?:

- Vogels zijn de meest voor de hand liggende dieren en kunnen altijd worden gezien en gehoord. Rond deze tijd vliegen de jonge vogels van de 'tweede leg' uit. Veel leuker kan het toch niet?
- Vlinders zijn er volop in deze tijd van het jaar. Met een vlindergidsje (lenen bij de bieb!) in de hand kom je er al gauw achter dat er meer soorten in de tuin rondvliegen dan je dacht.
- Kleine zoogdieren zijn het moeilijkst te ontdekken. 's avonds en 's nachts is hiervoor de beste tijd. Ga op zoek naar (vleer)muizen of egeltjes.
- Insecten (ofwel mini-monsters) kunnen overal worden angetroffen: bijen, hommels, zweefvliegen, spinnen, kevers. Noem maar op. Til alleen maar eens een losse steen op.....
- Bloemen. Vergelijk de verschillende vormen en geuren. Sommige bloemen zijn ook eetbaar.

Meer kijken:
[Tuinplezier met kinderen](#)

Wat kunnen kinderen doen?

- Vogels voeren. Ook 's zomers kun je de vogels voeren, zeker als ze nog jongen hebben. Gebruik energierijk voer zoals gedroogde insecten, meelwormen of de harten van zonnebloemen. Je kunt zelfs samen een vogelrestaurant bouwen, inclusief voedertafels en vetbollen (die je natuurlijk ook zelf maakt). Vergeet één ding niet: ben je eenmaal begonnen met voeren, dan moet je dat wél een tijdje volhouden!

- Van rups tot vlinder. Dit wonderdje is voor kinderen heel goed te volgen. Vang een aantal rupsen en stop ze, samen met wat bladeren van de plant waarop je ze hebt aangetroffen, in een jampot waarvan je de deksel een paar keer hebt ingeprikt. Vervang de bladeren regelmatig. Geef ze ook wat aarde en takjes. Hieraan zullen ze hun pop ophangen. Na een aantal weken zullen de vlinders worden geboren. Als de vleugels zijn volgepompt moet je ze onmiddellijk vrijlaten.
- Houd een dagboek bij. Op deze manieren kunnen kinderen de processen in de natuur goed bijhouden. Vraag ze om te beschrijven wat ze hebben gezien, zoals een lijster die een slak kraakt op een steen, of de eerste zwaluwen die in de lente terugkomen. Of de geboorte van kikkers uit kikkerdril. Mochten ze de smaak te pakken krijgen, dan kun je ze een verrekijker of cameraatje geven. Bewaar deze dagboeken. Het is heel leuk om ze later terug te lezen.
- Maak een bijenhôtel van bamboestokjes of holle stengels. Dit is heel simpel: bind een een plukje ervan bij elkaar en hang het op in een boom of aan de schutting. Al heel gauw zullen solitaire bijen er hun intrek in nemen. Sommige bouwen er zelfs een deur in, waarvoor ze een stukje blad gebruiken.
- Maak een studie van je vijver, of een sloot in de nabijheid. Wél onder begeleiding! Ga op zoek naar kikker(dril), libelles, schaatsenrijders etc. Maak eventueel een eigen vijvertje door wat slootwater in een emmer of aquarium te gieten.
- Ga ook eens 's nachts op jacht. Zie hoe anders je tuin er dan uit ziet.
 - Altijd als eens willen weten hoe snel een slak is? Vang er dan eens een paar en schilder met witte verf een stip of nummer op hun huisje. Je zult ervan versteld staan waar je ze allemaal weer terugvindt! En voor het geval het rekensommetje te ingewikkeld wordt: ze kunnen wel 50 meter per uur gaan!
 - Geef kinderen hun eigen hoekje en laat ze daar snelgroeiende eenjarigen en groenten kweken, zoals wortels en radijsjes.

Allemaal Beesjes: gastvrij voor de bij

Gastvrij voor de bij regelt dat bijenkasten bij particulieren in de tuin worden geplaatst en een lokale imker deze bijen verzorgd. Met andere woorden: "lease een bijenvolk". Waarom zou je een bijenvolk huren? Misschien wel omdat:

- **De imker verdient een steuntje in de rug**
In Nederland zijn zo'n zesduizend imkers actief, onder wie ongeveer vijftien beroepsimkers. De meeste imkers zijn dus hobbyimker. Ze beoefenen hun hobby met veel inzet en met plezier. Een hobby mag wat kosten. Niettemin verdienen ze een steuntje in de rug. Niet alleen financieel. Ook waardering voor hun werk is op zijn plaats.
- **Bijenvolk in eigen tuin**
Particulieren die een bijenvolk in hun tuin plaatsen, maken van dichtbij de verrichtingen van de imker mee. Op deze manier krijgt het werk van de imker meer bekendheid en groeit de waardering voor hetgeen hij of zij doet (steeds meer vrouwen kiezen voor de bijenhouderij!).

Ook krijg je in het contact met de imker meer oog voor de noden van de bij en daarmee voor de omringende natuur. Welke bloemen bloeien wanneer? Is er voldoende nectar en stuifmeel te halen? Welke bloemen bezoeken de bijen? Is het aanbod van bloemen divers genoeg?

Voor een vast bedrag per maand huur je een bijenvolk en draag je bij aan bovengenoemde effecten!

Op www.gastvrijvoordebij.nl kun je lezen hoe het werkt, en wat het kost.

Allemaal Beesjes: klein venijn

Niet alleen wij zijn dol op de planten in onze tuin. Deze schatjes weten er ook goed raad mee. Herken de aanvallers, dan weet je ook hoe je ze moet bestrijden!

Bladluis

Groene, zwarte of anders gekleurde luizen zuigen sap uit stengels en bladeren en verzwakken zo de plant. Ze zijn te verwijderen met een harde straal water. Is dat niet voldoende, dan kun je spuiten met een bestrijdingsmiddel op basis van zeep. Luizen kun je afschrikken door knoflook te planten bij de meest aangetaste planten.

Oorworm

Oorwormen kunnen bloemblaadjes beschadigen, vooral bij dahlia's. Vaak komt dat echter niet voor. Ze kruipen graag in een potje stro en zijn zo goed te vangen.

Lees hier meer over [Slakken](#)

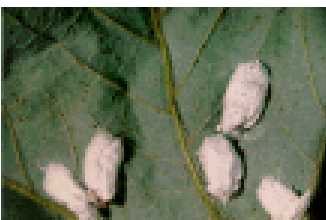
Schildluis

Schildluizen komen vooral binnen en in de kas voor. Ze verschuilen zich onder een ovaal, bol schildje. Bestrijdingsmiddelen krijgen er moeilijk vat op en het stuk voor stuk wegkrabben van de schildjes is onbegonnen werk. De plaag is heel besmettelijk. Voer een aangetaste plant daarom direct af en gooi hem niet op de composthoop.

Bladrollers

Gedurende het late voorjaar en vroege zomer zijn enkele bladeren van vooral rozen ineens opgerold. Ze wijzen naar beneden maar verkleuren niet. In het opgerolde blad zitten de eitjes van de bladroller, een gaasvlieg. Wanneer de larven uitkomen, vreten ze aan de bladeren. Tenzij het een ernstige infectie betreft, volstaat het om de getroffen bladeren te verwijderen. Zijn het er veel, dan moet je een bestrijdingsmiddel gebruiken.

Wolluis

Op de bovengrondse plantdelen zitten witte pluispropjes, en dan vooral in de bladoksels of andere verstopte plekjes. Dat zijn wolluizen. Deze plaag is besmettelijk voor buurplanten. Voor de zieke planten direct af en gooi ze niet in de composthoop of groencontainer. Er is geen remedie omdat ze door het pluis tegen bestrijdingsmiddelen worden beschermd.

Behangersbij

Behangersbijen snijden cirkelvormige stukjes uit bladeren om er hun nest van te maken. Deze bij lijken op de honingbij maar zijn wat rossiger op de buik. Hun activiteiten brengen weinig schade toe aan de plant. Ze komen in Nederland niet zo heel veel voor, dus beschouw ze maar als een stukje interessante biologie.

Rozencicade

Kleine gele en witte vlekjes op vooral rozenbladeren wijzen op rozencicades. Vooral planten op warme, beschutte plaatsen hebben er last van. Je kunt ze bijna niet zien (zo worden niet groter dan twee millimeter en zijn zeer snel). Is de aantasting ernstig, spuit dan met een anti-bladluismiddel.

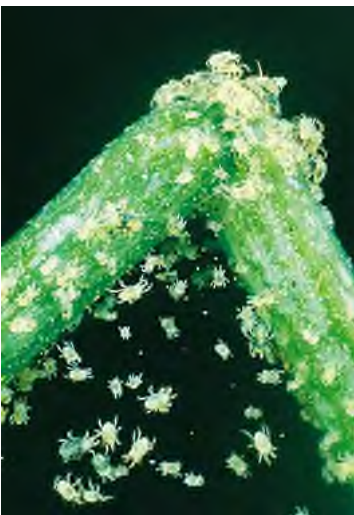
Leliehaantje

Dit rode kevertje is verzot op lelies en frittelaria en laat hiervan alleen de stengel overeind staan. De enige manier om ervan af te komen is ze te vangen, maar dat valt niet mee. De larven kun je herkennen aan het bruine slijm waarmee ze zich omhullen. Deze kun je oppakken en vernietigen.

Rupsen

Wie vlinders wil zien, moet de rupsen accepteren. Als je er de ruimte voor hebt, kun je een speciaal "brandnetelhoekje" in je tuin voor aanleggen. Ongewenste rupsen kun je met de hand weghalen en ergens anders weer uitzetten. Groenten in de moestuin kun je beschermen met insectengaas. Bestrijd ze liever niet want het gaat al slecht genoeg met de Nederlandse vlinderstand. In het geval het de eikenprocessierups betreft, kun je de gemeente bellen. Die zorgt voor bestrijding.

Spint

Zit er spinrag op een plant, kijk dan eens met een loep of er heel kleine beestjes over de draden lopen. Dat zijn de mijten van de spint. Ze zijgen aan het blad en brengen de plant veel schade toe. Buiten brengt hij schade aan groenten en vruchten, maar slechts in beperkte mate. In de kas kan hij een waar terreurbewind voeren. Ze houden van droge omstandigheden, dus het verhogen van de luchtvochtigheid kan een remedie zijn. Als het niet vriest, kunnen kasplanten buiten met water worden schoongespoten.

Spinsel- of stippelmotten

De rupsen van dit vlindertje beschermen zich tegen spreeuwen en sluipwespen door zich tussen gesponnen draden te verstoppen. Al dat rag ziet er naargeestig uit. Toch kun je de rupsen hun gang laten gaan. Vóór eind juni verpoppen ze zich en loopt de struik weer snel uit met vers groen blad. Het rag kan dan worden verwijderd.

Taxuskever

Knabbelt aan de randen van bladeren. De planten hebben hier weinig last van. Het zijn echter niet de kevers maar zijn larven die enorme schade kunnen aanrichten in je tuin omdat ze de wortels van planten opeten. Het zijn dikke, witte larven met een bruinoranje kop. Wanneer je deze in potten of in de bodem tegenkomt, moet je de plant verwijderen en in de vuilinsbak gooien. In het tuincentrum zijn middelen verkrijgbaar om de kevers te bestrijden. Doe je dit niet, dan leggen ze eieren en heb je het volgende seizoen een tuin vol schadelijke larven.

Fotoalbums

In de vorm van [diashows](#) kun je hier zien wat er in De Hof zoal bloeit, hoe de Hof der Zoetheid verandert van een kale vlakte in een ware jungle en hoe de Keukenhof zich (eindelijk!) ontwikkelt. Je kunt er ook zien wie er in mijn tuinen op bezoek komen en zelfs Tuinkabouter's vakantieplaatjes bekijken. Dan zijn er nog de fotoalbums van tuinen die ik heb bezocht.

Het logboek

Er gebeurt weer vanalles in mijn tuinen en eromheen. Het [logboek](#) is dan ook goed gevuld.

Zaden-aanbod

Ik bied veel soorten zaden aan. Er zitten er vast wel bij die je wil hebben. Je kunt ze vinden in de [zadenlijsten!](#)

Help!

Kom je tijdens het wandelen door mijn website een link tegen die het niet doet? Staat er informatie op die je niet duidelijk geformuleerd vindt? Heb je ideeën voor nieuwe onderwerpen? Laat het me weten!

De beste reclame is mond-op-mond reclame. Ik zou het erg op prijs stellen als je me een beetje op weg helpt en de mensen in je omgeving wijst op mijn site, zadenaanbod en nieuwsbrief! Ook als je andere ideeën hebt over het promoten van Tuinkabouter, hoor ik het graag van je...